

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

MIGRACE

Přehled aktualit v oblasti migrace

Za období od 1. 9. – 31. 10. 2016

Migrace č. 09/2016

září – říjen 2016

autoři: Eva Tetourová, Martin Kuta,
Johana Kudrnová, Petr Kala

Obsah:

RADA EU – JHA	4
KOMISE	4
EVROPSKÁ RADA	6
VNĚJŠÍ ROZMĚR	8
Spolupráce EU-OSN v oblasti migrace, summit OSN o migrantech a uprchlících	8
Jednání Evropské rady a návrátová politika	10
Postup ve vyjednávání migračních kompaktů s africkými státy	10
Dohoda EU o navrácení osob s Afghánistánem	12
Sjednání partnerství o mobilitě s Běloruskem	13
PŘEHLED STATISTIK ŽADATELŮ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU	14

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: MIGRACE
Název: Přehled aktualit v oblasti migrace	Typ řady: online, ISSN 2533-4166
Autoři: Tetourová, E., Kuta, M., Kudrnová, J., Kala, P.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=13
Číslo: Migrace č. 09/2016	První vydání řady: červen 2015
Datum: 1. 9. – 31. 10. 2016	Frekvence vydání řady: měsíčně
Klíčová slova: Migrace, EU, vnější rozměr, SZBP, ESVČ/EEAS, statistiky, návratová dohoda	Zaměření: přehled aktuálních informací k problematice migrace Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Obsah

RADA EU – JHA	4
KOMISE	4
Posílení vnější hranice za účelem zvýšení bezpečnosti uvnitř EU	4
Zpráva o pokroku v oblasti relokací a přesídlování, realizace prohlášení EU a Turecka, obnovení dublinských transferů do Řecka a situace ohledně dočasných hraničních kontrol v rámci schengenského prostoru	5
Zpráva o pokroku směrem k účinné a udržitelné bezpečnostní unii	5
EVROPSKÁ RADA	6
VNĚJŠÍ ROZMĚR	8
Spolupráce EU-OSN v oblasti migrace, summit OSN o migrantech a uprchlících	8
Jednání Evropské rady a návratová politika	10
Postup ve vyjednávání migračních kompaktů s africkými státy	10
Dohoda EU o navrácení osob s Afghánistánem	12
Sjednání partnerství o mobilitě s Běloruskem	13
PŘEHLED STATISTIK ŽADATELŮ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU	14

RADA EU – JHA

Ve dnech 13 a 14. října proběhlo v Lucemburku zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci. Ministři vnitra diskutovali o nedostacích při provádění jednotlivých dosud přijatých opatření v oblasti migrace. Zvláštní pozornost věnovali provádění prohlášení EU a Turecka, situaci v Itálii a Řecku a provádění relokací a přesídlování. Výsledkem bylo přijetí závazku navýšit počet odborníků poskytovaných členskými státy relevantním agenturám EU, především pak EASO. Pokud jde o reformu společného evropského azylového systému, ministři se shodli, že nejvhodnější bude zaměřit se nejprve na přijetí obecného přístupu k méně kontroverzním návrhům (nařízení o Eurodac a nařízení o Agentuře EU pro azyl), a to ideálně do konce tohoto roku, a o ostatních návrzích vést diskuse souběžně. Zároveň by mělo být zahájeno technické posouzení nařízení zřizujícího rámec Unie pro znovusídlování. Rada dále přijala nařízení, kterým se zavádí jednotný evropský cestovní doklad pro návrat neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (evropský cestovní doklad pro návrat), který by měl přispět k účinnějšímu provádění návratových operací ze strany EU.¹ K průběhu a výsledkům této Rady podrobněji viz [ZDE](#).

KOMISE

Posílení vnější hranice za účelem zvýšení bezpečnosti uvnitř EU

V návaznosti na letošní projev J.-C. Junckera o stavu Unie představila Komise dne 14. září sdělení², v němž navrhuje některá opatření na urychlení provádění Evropského programu pro migraci a Evropského programu pro bezpečnost s tím, že tato opatření by měla zároveň položit základy skutečné a účinné bezpečnostní unii. Jedním z předpokládaných kroků je urychlené spuštění evropské pohraniční a pobřežní stráže³, v souvislosti s nímž Komise mimo jiné vyzvala členské státy, aby zajistily, že budou jejich lidé z rezervního týmu pohraniční stráže spolu s rezervním vybavením připraveni k bezprostřednímu nasazení a že nabídnou aktuálně chybějící odborníky, o něž žádá agentura Frontex v souvislosti s operacemi v Řecku, Itálii a Bulharsku. Dalším opatřením je urychlené přijetí systému vstupu/výstupu EU navrženého Komisí v dubnu 2016, jehož cílem má být zlepšení řízení vnějších hranic, omezení nelegální migrace do EU a zajištění vysoké úrovně vnitřní bezpečnosti. Komise vyzvala Radu a Evropský parlament, aby byly příslušné legislativní návrhy přijaty do konce tohoto roku tak, aby mohl být systém zprovozněn od začátku roku 2020. Dále Komise plánuje zřízení **systému EU pro cestovní informace a povolení (ETIAS)**, který by měl fungovat obdobně jako americký systém ESTA. Za tímto účelem si nechala vypracovat studii proveditelnosti, na základě níž předloží příslušný legislativní návrh. V souvislosti s výše zmíněnými kroky dojde rovněž k podstatnému posílení Europolu, jehož reforma vstoupí v platnost v květnu příštího roku.⁴

¹ K tomuto podrobněji viz [ZDE](#).

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě Posilování bezpečnosti ve světě mobility: Zdokonalování výměny informací v boji proti terorismu a pevnější vnější hranice, COM(2016) 620 final, 14. 9. 2016, [ZDE](#).

³ Ke spuštění jejího povozu oficiálně došlo 6. října. Do konce roku by mělo dojít k náboru pracovníků a začátkem roku 2017 by pak agentura měla začít fungovat naplno. Viz [ZDE](#).

⁴ Podrobněji viz EK: Stav Unie v roce 2016: Komise hodlá posílit vnější hranice, 14. 9. 2016, [ZDE](#).

Zpráva o pokroku v oblasti relokací a přesídlování, realizace prohlášení EU a Turecka, obnovení dublinských transferů do Řecka a situace ohledně dočasných hraničních kontrol v rámci schengenského prostoru

Koncem září přijala Komise celou řadu komunikačních dokumentů, v nichž hodnotí provádění opatření přijatých v minulosti za účelem lepšího řízení migračních toků. Jedním z nich je v pořadí již šestá zpráva o provádění relokací a přesídlování⁵, v rámci níž byl oproti předešlým obdobím konstatován značný pokrok. Pokud jde o realizaci prohlášení mezi EU a Tureckem, Komise přijala v pořadí již třetí zprávu⁶, podle níž prudce a trvale klesá počet osob překračujících nelegálně hranice. Stejně tak úspěšně pokračují i návratové operace. V návaznosti na to Komise pokračuje v uvolňování finančních prostředků v rámci nástroje pro uprchlíky v Turecku a pracuje na urychlení celého procesu. Pokud jde o uvolnění vízového režimu vůči Turecku, Komise jej nadále podporuje, nicméně trvá na splnění všech sedmi zbývajících kritérií. S Tureckem se proto dohodla, že budou pokračovat ve vzájemném dialogu a hledat vhodná řešení. Komise dále přijala v pořadí již třetí soubor doporučení adresovaných Řecku, jejichž přijetí je z jeho strany nezbytné k obnovení plného uplatňování dublinských pravidel (tj. ke znovuzahájení transferů žadatelů o azyl z ostatních členských států zpět na jeho území).⁷ Posledním dokumentem, který Komise přijala dne 28. září, je zpráva o dočasných hraničních kontrolách prováděných na vnitřních schengenských hranicích v souladu s doporučením Rady z 12. května 2016.⁸ Dokument se týká dočasných kontrol prováděných Rakouskem, Německem, Dánskem, Švédskem a Norskem.⁹

Zpráva o pokroku směrem k účinné a udržitelné bezpečnostní unii

Dne 12. října představila Komise první měsíční zprávu¹⁰ hodnotící pokrok, kterého bylo dosaženo v úsilí o vytvoření účinné a udržitelné bezpečnostní unie.¹¹ Zpráva popisuje úsilí Komise v boji proti terorismu, organizovanému zločinu a kyberkriminalitě a práci, která byla vykonána s cílem posílit odolnost EU vůči těmto hrozbám. Vyzdvihuje také prioritní oblasti, v nichž je zapotřebí dalšího úsilí, a vymezuje konkrétní operativní opatření pro nadcházející měsíce. Jedním z těchto opatření je rovněž již výše zmíněné posilování vnější hranice EU a kroky s ním související.¹²

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě Šestá zpráva o relokaci a přesídlování, COM(2016) 636 final, 28. 9. 2016, [ZDE](#).

⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě **Třetí zpráva o pokroku dosaženém při provádění prohlášení EU a Turecka, COM(2016) 634 final, 28. 9. 2016, [ZDE](#).**

⁷ C(2016) 6311 final, 28. 9. 2016, [ZDE](#).

⁸ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o uplatňování prováděcího rozhodnutí Rady, kterým se stanoví doporučení pro dočasnou ochranu vnitřních hranic v mimořádných situacích ohrožujících celkové fungování schengenského prostoru, COM(2016) 635 final, 28. 9. 2016, [ZDE](#).

⁹ Podrobněji k výše uvedenému EK: Plnění cílů v oblasti řízení migrace a správy hranic: Evropská komise informuje o pokroku dosaženém v rámci evropského programu pro migraci, 28. 9. 2016, [ZDE](#).

¹⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě První zpráva o pokroku na cestě k účinné a skutečné bezpečnostní unii, COM(2016) 670 final, 12. 10. 2016, [ZDE](#).

¹¹ Portfolio nového britského komisaře J. Kinga.

¹² Podrobněji k tomuto EK: Evropský program pro bezpečnost: první zpráva o pokroku směrem k účinné a udržitelné bezpečnostní unii, 12. 10. 2016, [ZDE](#).

EVROPSKÁ RADA

Dne 16. září proběhlo v Bratislavě neformální setkání vrcholných představitelů 27 členských zemí EU zorganizované v návaznosti na výsledek britského referenda, jehož smyslem mělo být diskutování dalšího vývoje. Výsledkem této schůzky bylo přijetí tzv. Bratislavského prohlášení a plánu¹³ stanovujícího cíle pro nadcházející měsíce.¹⁴ Mezi těmito cíli jsou mimo jiné i opatření týkající se migrace a ochrany vnějších hranic (část II.):

Cíl

- *Nedopustit opakování ložské situace nekontrolovaných toků a dále snížit počet nelegálních migrantů.*
- *Zajistit plnou kontrolu nad našimi vnějšími hranicemi a navrátit se k Schengenu.*
- *Dosáhnout širšího konsensu EU ohledně dlouhodobé migrační politiky a uplatňovat zásady odpovědnosti a solidarity.*

Konkrétní opatření

- a) plné odhodlání provádět prohlášení EU a Turecka, jakož i pokračující podpora zemím západního Balkánu;*
- b) závazek učiněný dnes řadou členských států nabídnout okamžitou pomoc za účelem posílení ochrany hranice Bulharska s Tureckem a pokračování v podpoře dalších států v přední linii;*
- c) do konce roku dosáhnout plné kapacity pro rychlou reakci evropské pohraniční a pobřežní stráže, jejíž vznik stanoví právě přijatý právní předpis;*
- d) migrační pakty o spolupráci a dialogu se třetími zeměmi, které by měly vést k omezení toků nelegální migrace a zvýšení míry navracení – bod, který posoudí Evropská rada na prosincovém zasedání;*
- e) pokračovat v úsilí o dosažení širšího konsensu EU ohledně dlouhodobé migrační politiky, včetně otázky, jak v budoucnu uplatňovat zásadu odpovědnosti a zásadu solidarity.*

Ve dnech 20. až 21. října pak proběhlo řádné zasedání Evropské rady v Bruselu.¹⁵ Jedním z diskutovaných témat byla tradičně migrace, přičemž hlavní pozornost byla věnována řešení situace na trase přes centrální a východní Středomoří. Diskutována byla rovněž otázka posílení ochrany vnější hranice a obnovení plného fungování schengenského prostoru, včetně související reformy společného evropského azylového systému. Výsledkem této debaty bylo přijetí následujících závěrů:¹⁶

„1. Evropská rada zhodnotila poslední vývoj v oblasti komplexní migrační politiky EU, přičemž zdůraznila význam jejího provádění. Rozprava se zaměřila především na vnější rozměr této politiky.

Ochrana vnějších hranic

2. Skutečnost, že dne 6. října vstoupilo v platnost nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní strážce, jakož i úsilí členských států představují důležitý krok k posílení kontroly nad našimi vnějšími hranicemi a návratu k Schengenu prostřednictvím uzpůsobení dočasných kontrol na vnitřních hranicích s ohledem na stávající potřeby. Členské státy nyní pro potřeby této stráže

¹³ K dispozici [ZDE](#).

¹⁴ Podrobněji k průběhu a výsledkům tohoto summitu viz [ZDE](#).

¹⁵ K jeho průběhu a výsledkům podrobněji viz [ZDE](#).

¹⁶ Kompletní znění závěrů z tohoto summitu je k dispozici [ZDE](#).

vyšílají pracovníky a vybavení, aby do konce roku byla v plném rozsahu schopna rychle reagovat a provádět navrácení.

3. Evropská rada vyzývá k urychlenému přijetí revidovaného znění Schengenského hraničního kodexu, které stanoví systematické kontroly všech cestujících překračujících vnější hranice EU, a vyzývá Radu, aby do konce roku 2016 stanovila svůj postoj ohledně systému vstupu/výstupu. Se zájmem očekává připravovaný návrh Komise na zřízení systému EU pro cestovní informace a povolení (ETIAS), jenž umožní předem provádět bezpečnostní kontrolu cestujících bez vízové povinnosti a v případě nutnosti jim odepřít vstup.

Řešení migračních toků

a) Předcházení nelegální migraci na trase přes centrální Středomoří

4. Je zapotřebí většího úsilí, aby se zastavil příliv nelegálních migrantů, zejména z Afriky, a zvýšila se míra navrácení. Evropská rada uznává významné příspěvy, mimo jiné i finanční, ze strany členských států v první linii v uplynulých letech a:

- připomíná, že je důležité i nadále usilovat o provádění partnerského rámce spolupráce s jednotlivými zeměmi původu a tranzitu, přičemž nejprve je třeba se zaměřit na Afriku. Cílem tohoto rámce je dosáhnout konkrétních a měřitelných výsledků, pokud jde o předcházení nelegální migraci a navrácení nelegálních migrantů, jakož i vytvořit a uplatňovat potřebné motivační prvky využíváním veškerých příslušných politik, nástrojů a prostředků EU, včetně rozvoje a obchodu;*
- připomíná, že je nutné řešit základní příčiny migrace v regionu, mimo jiné podporou vysídlených osob v regionu, což napomůže předcházet nelegální migraci, a v této souvislosti zdůrazňuje přínos Vallettského akčního plánu a navrhovaného plánu vnějších investic. Vítá Newyorskou deklaraci pro uprchlíky a migranty a vyzývá všechny globální aktéry, aby v tomto ohledu převzali svůj díl odpovědnosti;*
- bere na vědomí „První zprávu o pokroku týkající se rámce pro partnerství se třetími zeměmi podle evropského programu pro migraci“, kterou vypracovala Komise;*
- vyzývá vysokou představitelku, aby mimo jiné ve své funkci místopředsedkyně Komise na prosincovém zasedání Evropské rady informovala o pokroku dosaženém s pěti vybranými africkými zeměmi a o prvních výsledcích, pokud jde o přicházející a navrácené migranty. Na základě toho se na uvedeném zasedání určí směřování další práce na paktech a zvaží rozšíření přístupu na další země;*
- vybízí všechny aktéry, aby pokračovali v úzké spolupráci na daných paktech s cílem zintenzivnit operativní provádění, a členské státy vyzývá, aby posílily vnitrostátní správní postupy týkající se navrácení.*

b) Zachování a posílení kontroly nad trasou přes východní Středomoří

5. Má-li být situace na trase přes východní Středomoří trvale stabilizována, musí být dále prováděno prohlášení EU a Turecka a poskytována trvalá podpora zemím ležícím podél západobalkánské trasy. Evropská rada v této souvislosti vyzývá:

- k dalšímu úsilí o urychlení navrácení z řeckých ostrovů do Turecka v souladu s prohlášením EU a Turecka, zejména zefektivněním a urychlením azylových řízení;*
- k urychlenému jmenování stálých koordinátorů v řeckých hotspotech;*
- členské státy, aby v plném rozsahu reagovaly na výzvy k poskytnutí zdrojů, které příslušné agentury EU označily jako nezbytné za účelem pomoci Řecku;*
- k dalšímu pokroku ohledně celé škály závazků vůči všem členským státům uvedených v prohlášení EU a Turecka, mimo jiné pokud jde o liberalizaci vízového režimu. Oba normotvůrci*

se vyzývají, aby v průběhu několika nadcházejících týdnů dosáhli dohody ohledně revize mechanismu pozastavení zrušení vízové povinnosti.

6. Evropská rada vítá pokrok, jehož bylo dosaženo při vypracování paktů s Libanonem a Jordánskem s cílem posílit podporu pro uprchlíky a hostitelská společenství v obou zemích, jakož i skutečnost, že dne 2. října byl podepsán dokument „Společný další postup EU a Afghánistánu v otázkách migrace“, jehož cílem je řešit výzvy související s nelegální migrací a zlepšit praktickou spolupráci v oblasti navrácení, readmise a opětovného začleňování.

c) Zachování obezřetnosti ohledně dalších tras

7. EU bude pokračovat ve spolupráci s dalšími zeměmi a bude pozorně sledovat toky na dalších migračních trasách, včetně západního Středomoří, aby tak mohla rychle reagovat na vývoj situace.

Řešení dalších prvků komplexní strategie

8. Evropská rada vyzývá:

- úřad EASO, aby zajistil co nejrychlejší zahájení činnosti azylové intervenční skupiny tak, aby mohla kdykoliv poskytnout dostatečný počet pracovníků na podporu členských států v první linii. Za tímto účelem poskytnou členské státy úřadu EASO co nejdříve informace o nezbytných expertech a úřad EASO doplní úsilí členských států tím, že zajistí potřebnou odbornou přípravu a případně smluvně zajistí další experty nebo služby, a to za podpory Komise;*
- členské státy k dalšímu zintenzivnění úsilí o urychlení relokace, zejména v případě nezletilých osob bez doprovodu, a stávajících programů přesídlování¹⁷;*
- Radu, aby se do konce roku dohodla na svém postoji k plánu vnějších investic, jehož cílem je stimulovat v partnerských zemích investice a tvorbu pracovních míst za účelem dosažení urychlené dohody s Evropským parlamentem v první polovině roku 2017.*

9. Evropská rada vyzývá rovněž k dalšímu pokračování v práci na reformě společného evropského azylového systému, včetně otázky, jak v budoucnu uplatňovat zásadu odpovědnosti a zásadu solidarity. Evropská rada se k této záležitosti vrátí v prosinci.

VNĚJŠÍ ROZMĚŘ

Spolupráce EU-OSN v oblasti migrace, summit OSN o migrantech a uprchlících

EU klade důraz na smluvní vztahy se třetími státy v oblasti migrace, přesněji řečeno dohody o zpětném navrácení a intenzivní spolupráci v oblasti rozvoje partnerských států.¹⁷ Na základě tohoto dokumentu EK společně s ESVČ zahájily intenzivní spolupráci s vytipovanými partnerskými státy, součástí čehož je i sjednávání návratových dohod (viz dále). V nedávno přijaté a v současnosti diskutované globální strategii EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (EUGS) se uvádí, že EU chce úžeji spolupracovat s OSN a jejími agenturami při komplexním řešení migrační politiky.¹⁸ V této souvislosti jednala vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku s vysokým komisařem OSN pro uprchlíky Filippo Grandi. Vysoká představitelka Mogheriniová informovala vysokého komisaře o postupu zavádění opatření vyplývajících z nového rámce partnerství v oblasti migrace. Dále projednávali

¹⁷ K tomu viz blíže Přehled aktualit v oblasti migrace 7/2016, s. 4. Dostupný z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=93679>.

¹⁸ K tomu viz blíže Přehled aktualit v oblasti migrace 7/2016, s. 7. Dostupný z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=93679>.

situaci běženců v oblasti Blízkého východu, Turecka, Libye, Afghánistánu a Afriky. Jednalo se o jejich druhé setkání během září.¹⁹

Druhé setkání vysoké představitelky Mogheriniové a vysokého komisaře Grandiho se uskutečnilo na okraj summitu o migrantech a uprchlících konaném v New Yorku 19. září. Ze summitu vzešla Newyorská deklarace, v níž účastníci summitu podpořili celosvětové řešení současného migračního tlaku, ochranu životů a základních práv jednotlivců. Ochrana životů a práv musí být osobám poskytnuta bez ohledu na jejich status (běženec, migrant). Státy, na jejichž území se běženci vyskytují, zasluhují podporu a pomoc mezinárodního společenství. To také musí zahájit kampaň proti xenofobii a o pozitivních dopadech běženců a migrantů pro hostitelské komunity. Děti běženců musejí do několika málo měsíců po příjezdu do hostitelské země zahájit školní výuku, aby se předešlo růstu generace méně gramotných osob. Signatáři se dále přihlásili ke zlepšení adresnosti humanitární a rozvojové pomoci jednotlivým státům a poskytnutí vícestranných finančních nástrojů. Členské státy by nově měly mít jasnou odpovědnost ve vztahu k péči o běžence a migranty. OSN a Úřad vysokého komisaře pro uprchlíky (UNHCR) musejí identifikovat země, kam by mohly být přesídleny osoby, jejichž situace takové přesídlení vyžaduje, včetně programu pro zapojení těchto osob na pracovní trh. Nově se též navrhuje, aby došlo k posílení celosvětového řízení migrace a aby došlo k začlenění Mezinárodní organizace pro migraci (*International Organization for Migration, IOM*) do soustavy agentur OSN. Z deklarace dále vyplynuly další kroky. Jedná se o konání mezinárodní konference a vyjednávání o celosvětové dohodě o bezpečnosti a řízení migrace přijaté nejpozději v roce 2018. Migrace jako ostatní oblasti mezinárodních vztahů by tak měla svůj smluvní rámec. Přijetím dohody by mělo dojít k více spravedlivému přerozdělení břemene vyplývajících z migračních tlaků mezi státy mezinárodního společenství. Dále se uvažuje o vytvoření vzoru pro řešení situace zvláště zranitelných běženců a migrantů.²⁰

Právě další kroky plynoucí z deklarace o nutnosti přípravy a schválení mezinárodní dohody vyplývají z toho, co vysoká představitelka Mogheriniová přednesla na summitu. EU podle ní požaduje nový mezinárodní systém mobility lidí, který bude zajišťovat bezpečnost tohoto pohybu, zároveň bude umožňovat řízení toků lidí. Současnou situaci nelze vysvětlit jako soubor chudšího Jihu s bohatším Severem a silnější aktéři nemohou vnutit ostatním svou představu o řešení. Je proto nutné, aby řešení vycházelo z celosvětové shody. Mogheriniová novou dohodu označuje za globální kompakt, v jehož rámci EU nyní uskutečňuje sjednávání dílčích migračních compactů s konkrétními zeměmi. Globální kompakt musí respektovat ústřední postavení ženevské Konvence o uprchlících z roku 1951 a dodatkový protokol z roku 1967.

¹⁹ ESVČ: Mogherini meets UN High Commissioner for Refugees, Filippo Grandi, 07/09/2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupný z WWW: https://eeas.europa.eu/topics/migration-partnership/9534/mogherini-meets-un-high-commissioner-for-refugees-filippo-grandi_en.

ESVČ: Meeting between the HR/VP Mogherini and UN High Commissioner for Refugees Filippo Grandi, 07/09/2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupný z WWW: https://eeas.europa.eu/topics/migration-partnership/9532/meeting-between-the-hrvp-mogherini-and-un-high-commissioner-for-refugees-filippo-grandi_en.

²⁰ New York Declaration. UN.org [online], 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupný z WWW: <http://refugeesmigrants.un.org/declaration>.

Celé znění Newyorské deklarace viz New York Declaration for Refugees and Migrants. UN.org [online], 13 September 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupný z WWW: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/71/L.1.

V textu dohody by mělo dojít ke skloubení znalostí mezinárodních organizací, soukromého sektoru, nevládních organizací, občanské společnosti a diaspor.²¹

Jednání Evropské rady a návratová politika

Jedním z hlavních témat jednání Evropské rady z 20. – 21. října byla migrační otázka. Evropští představitelé se opětovně shodli, že proud nelegálních migrantů přicházejících na kontinent přes středomořskou oblast musí být zmenšen a počty navracejících se musí být výrazně zvýšeny. Prioritou je v tomto ohledu spolupráce s africkými zeměmi původu i tranzitu. Mezi bezprostředními úkoly, jež byly vytyčeny, nyní patří urychlení návratu migrantů z řeckých ostrovů do Turecka, zintenzivnění pomoci Řecku, nesoucího největší břímě humanitární krize, a promptní postup v plnění závazků vyplývajících z dohody EU s Tureckem (tj. vízová liberalizace).²²

V posledních měsících iniciovala EU proces uzavírání dohod o znovupřijetí se třetími zeměmi, jejichž prostřednictvím nastavuje pravidla pro navrácení osob, které nesplnily požadavky na udělení statusu mezinárodní ochrany. ER pověřila Komisi vyjednáváním těchto smluv. Doposud bylo zahájeno jednání se 17 zeměmi. Africký kontinent sdružuje nejvíce zemí původu a tranzitu, jednání s africkými lidry proto započala již v listopadu 2015 na summitu EU a afrických států v maltské Vallettě.²³ V červnu letošního roku došlo k formulování tzv. partnerského rámce pro spolupráci s jednotlivými státy původu a tranzitu. Na nižší úrovni budou vyjednávány konkrétní na míru šité migrační kompakty, jež se budou soustředit na specifické problémy dané země.²⁴ Členské státy EU jsou tímto přizvány ke spolupráci na vyjednávání kompaktů. Zároveň by národní vlády měly dohlédnout na co možná nejefektivnější administrativní procesování návratů.

EU dále vítá Newyorskou deklaraci o uprchlících a migrantech a vyzývá globální partnery k plnění povinností, jež z této deklarace vyplývají.

Postup ve vyjednávání migračních kompaktů s africkými státy

Dne 18. října vydala EK zprávu určenou EP a ER, kde obě instituce informuje o postupu ve věci vyjednávání partnerských rámců s africkými zeměmi. V první přípravné fázi implementace kompaktů je důraz kladen na budování nových struktur a instrumentů potřebných k dosažení vytyčených cílů, tj. obecně boj s pašeráctvím, zlepšení situace na pracovním trhu v zemích původu, otevření cest legální migrace založené na uznávání kvalifikací a zjednodušení vnitřní migrace africké a úspěšná reintegrace navracejících se migrantů. V současné době probíhá také najímání styčných úředníků, jež budou spolupráci mezi EU a jednotlivými zeměmi zajišťovat. Vzorem pro vyjednávání kompaktů bude návratová dohoda s Afghánistánem a kooperační

²¹ ESVC: Mogherini calls for Global Compact to meet challenge of migration, 20/09/2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupný z WWW: <https://eeas.europa.eu/topics/migration-partnership/10090/mogherini-calls-for-global-compact-to-meet-challenge-of-migration-en>.

²² ER: European Council, 20-21/10/2016 - Main Results [cit. 2016-10-31]. Dostupné z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2016/10/20-21/>.

²³ Viz Přehled aktualit v oblasti migrace 6/2015, s. 4–8. ISSN 2533-4166. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=75480>.

²⁴ Return and readmission. *European Council* [online]. 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/migratory-pressures/return-readmission/>

rámec s Tuniskem. Jednání probíhají s Nigerem, Nigérií, Senegalem, Mali, Etiopíí, Jordánskem a Libanonem. Zpráva EK informuje o následujících prioritách spolupráce v jednotlivých zemích:

- **Niger** je považován především za tranzitní zemi, největšími překážkami efektivní správy a spolupráce s EU v boji proti pašeráctví je vysoká míra chudoby a bezpečnostní hrozby ze strany teroristické skupiny Boko Haram, operující taktéž v sousední Nigérii. Hlavní prioritou EU je zprostředkování alternativních ekonomických příležitostí. Unie chce v Nigeru také cílit na kampaň informující obyvatele o rizicích migrace. Již v květnu letošního roku tak Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) otevřela v hlavním městě Agadezu uzlovou informační kancelář, jež přicházející migranty poučuje o jejich právech, povinnostech i možných rizicích cesty do zemí EU. Zároveň je informuje o možnostech legální migrace. Projekt je financovaný z prostředků EU a britského ministerstva pro mezinárodní rozvoj.²⁵ Vedle toho se v létě letošního roku podařilo dosáhnout plné operační kapacity kanceláře mise EU SBOP Sahel Niger v Agadezu, která má poskytovat podporu nigerským úřadům při výcviku a činnosti proti terorismu a organizovanému zločinu.²⁶
- **Nigérie** je klasifikována především jako země původu, v roce 2015 bylo zaznamenáno 23 tisíc nepravdělných překročení evropských hranic občany Nigérie. Největším problémem se v současné době jeví široce rozšířené falšování dokumentů, následně využívaných pro cesty do Evropy. Zjednodušení migrace uvnitř afrického kontinentu by pomohlo vnitřním tenzím především v této zemi.
- **Senegal** s 11 milióny obyvatel chce EU pomoci především s vysokou nezaměstnaností mladých lidí.
- **Mali** představuje zemi původu i tranzitu. Země se dlouhodobě potýká s politickou i bezpečnostní nestabilitou. Zároveň je jedním z největších příjemců prostředků z Evropského fondu pro Afriku. EU se zde chce soustředit především na uzavření návratové dohody.
- Taktéž **Etiopie** se řadí mezi země původu i tranzitu. Zemi sužuje potravinová nejistota, prudký nárůst počtu obyvatel, dále pak nedostatek pracovních příležitostí a nestabilní politické prostředí. V roce 2015 oficiálně hranice Evropy překročilo 2700 etiopských občanů, odhaduje se však, že tisíce dalších na kontinent vstoupili s falešnými eritrejskými pasy, se kterými mají žadatelé větší šanci získat politický azyl. V září 2016 oznámila etiopská vláda plán na vytvoření 30 tisíc nových pracovních míst v dvou budoucích průmyslových parcích.²⁷

Dalšími zeměmi, se kterými má EU v budoucnu zájem navázat obdobnou spoluprací je Írán, Alžírsko, Maroko, Egypt a Libye. O prohloubení vzájemné kooperace se EU v posledních

²⁵ IOM Niger Opens Migrant Information Office in Agadez. *International Organization for Migration* [online]. 2016 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z WWW: <https://www.iom.int/news/iom-niger-opens-migrant-information-office-agadez>.

²⁶ Viz ESVČ: Niger Action And Progress Under The Migration Partnership Framework June – October 2016 [cit. 2016-11-02]. Dostupný z WWW: <https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/factsheet-niger.pdf>.
Dále viz ESVČ: Common Security And Defence Policy The EUCAP Sahel Niger civilian mission. August 2016 [cit. 2016-11-02]. Dostupný z WWW: http://eeas.europa.eu/archives/docs/csdp/missions-and-operations/eucap-sahel-niger/pdf/20160719-factsheet-eucap-sahel-niger_1_en.pdf.

²⁷ First Progress Report on the Partnership Framework with third countries under the European Agenda on Migration. *European Commission* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/com_2016_700_f1_communication_from_commission_to_inst_en_v8_p1_english.pdf.

měsících snaží také s Jordánskem a Libanonem, jež se vzhledem k počtu hostících migrantů nacházejí ve zcela specifické situaci.

Programy realizované v rámci kompaktů jsou financované ze zdrojů Evropského rozvojového fondu, Instrumentu rozvojové spolupráce, Instrumentu evropského sousedství a Instrumentu přispívajícího ke stabilitě a míru. Speciální Evropský fond pro Afriku vznikl v listopadu 2015 ve Vallettě a v současné době čítá 1,8 miliard EUR. Členské státy doposud přispěly 81,8 milionu EUR.²⁸ Evropská rada po setkání z 20. a 21. října apeluje na pokračování procesu implementace partnerských rámců s důrazem na Afriku. Vysoká představitelka Federica Mogheriniová byla vyzvána k přípravě prezentace prvních výsledků kooperace s africkými státy v prosinci 2016.²⁹ Viz rovněž tabulka 1, kde je uvedena statistika žádostí o mezinárodní ochranu (podané žádosti, kladně vyřízené žádosti, zamítnuté žádosti a procentuální vyjádření) občanů Nigeru, Nigérie, Mali, Senegalu, Etiopie.

Dohoda EU o navrácení osob s Afghánistánem³⁰

Rok 2015 byl v Afghánistánu nejkrvavějším rokem od americké invaze. Hranice státu nejsou pod plnou kontrolou vlády, země bojuje s šířícím se pašeráctvím, zajištění základních potřeb přesídlených nebo navracejících se běženců je v praxi nereálná. Budování státu ztěžuje fakt, že zemi opouští především střední třída, která je pro budoucnost státu klíčová. Evropská rada pro mezinárodní vztahy (*European Council on Foreign Relations*, ECFR) ve své analýze problematiky upozorňuje na nutnost regionální spolupráce s Čínou, Indií, Pákistánem a Íránem.³¹

V reakci na zvyšující se počty Afghánců přicházejících v posledním dvou letech do Evropy a snahu o komplexní podporu procesů, jež by měly v zemi přispět ke stabilizaci, jednala Evropská unie v posledních 6 měsících s Afghánistánem o obecném rámci pro budoucí spolupráci v oblasti navrácení uprchlíků zpět do země. 2. října bylo dosaženo politické dohody, jež nyní nastoupí cestu implementačního procesu. Dohoda zajišťuje navrácení všech žadatelů o azyl, kteří nesplní kritéria EU pro jeho poskytnutí. Dokument nazvaný *Společná cesta vpřed* (*Joint Way Forward*) zavazuje EU k pečlivému zvážení humanitárních aspektů každého individuálního případu. Zvláštní zacházení by mělo být aplikováno v případech jednotlivců, svobodných žen, žen samoživitelek, starých a těžce nemocných. Ve vyjednaném plánu se počítá s organizací nepravidelných leteckých linek z Evropy do Kábulu, které zajistí vlastní návrat. Evropská unie však vyjádřila svou ochotu podílet se na strategiích, cílených na předcházení emigrace ze země. K plánovaným krokům patří zvyšování povědomí o rizicích migrace, rozbití pašeráckého řetězce a lepší přístup k pracovním příležitostem.³²

²⁸ First Progress Report on the Partnership Framework with third countries under the European Agenda on Migration. *European Commission* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/com_2016_700_f1_communication_from_commission_to_inst_en_v8_p1_english.pdf.

²⁹ European Council, 20-21/10/2016 - Main Results. *European Council* [online]. [cit. 2016-10-31]. Dostupné z:

<http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2016/10/20-21/>

³⁰ Jedná se o převzatý text z Přehledu SZBP říjen 2016, s. 8–9. ISSN 2533-4263.

³¹ Eternally displaced: Afghanistan's refugee crisis and what it means for Europe. *European Council on Foreign Relations* [online]. 2016 [cit. 2016-10-17]. Dostupné z:

http://www.ecfr.eu/publications/summary/eternally_displaced_afghanistans_refugee_crisis_and_what_it_means_for_europ.

³² ESVČ: Joint Way Forward on migration issues between Afghanistan and the EU. 2016 [cit. 2016-10-17].

Dostupné z:

http://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eu_afghanistan_joint_way_forward_on_migration_issues.pdf.

Viz dále tabulka 1, kde je uvedena statistika žádostí o mezinárodní ochranu (podané žádosti, kladně vyřízené žádosti, zamítnuté žádosti a procentuální vyjádření) občanů Afghánistánu, Pákistánu a Bangladéše.

Tabulka 1 Statistika žádostí o mezinárodní ochranu u vybraných států

Země	Podané žádosti o mezinárodní ochranu	Počet kladně vyřízených žádostí o mezinárodní ochranu	Počet záporně vyřízených žádostí o mezinárodní ochranu (zamítnuté žádosti)	Podíl kladných žádostí o mezinárodní ochranu na celkovém počtu kladných žádostí
Niger	335	85	265	25,4%
Nigérie	25 080	5 275	19 810	21,0%
Senegal	9 595	2 070	7 520	21,6%
Mali	11 390	3 415	7 975	30,0%
Etiopie	3 600	1 750	1 850	48,6%
Afghánistán	36 115	19 605	16 520	54,3%
Pákistán	21 780	5 250	16 535	24,1%
Bangladéš	13 830	2 195	11 635	15,9%

Sjednání partnerství o mobilitě s Běloruskem

EU a Bělorusko sjednala partnerství o mobilitě, v rámci něhož lze spolupracovat v oblasti legální a pracovní migrace, azylové politiky, ochrany běženců, opatření proti neřízené migraci a pašeráctví lidí. Partnerství je zasazeno do širšího kontextu zvyšování benefitů z migrace pro země původu i cílové země.³³

³³ Více ke sjednanému partnerství ESVC: EU launches Mobility Partnership with Belarus (13/10/2016), 13 October 2016 [cit. 2016-11-14]. Dostupný z WWW: http://eeas.europa.eu/delegations/belarus/press_corner/all_news/news/2016/2016_10_13_en.htm.

PŘEHLED STATISTIK ŽADATELŮ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU

Eurostat aktualizuje údaje o počtu žadatelů o mezinárodní ochranu na měsíčním základě. Data jsou dodávána jednotlivými statistickými úřady členských států. Liší se proto dostupnost dat pro jednotlivé země; data by měla být postupně poskytována a doplňována.³⁴

Údaje o počtu žadatelů o mezinárodní ochranu v zemích EU jsou zobrazeny v tabulce 2 (k věkové struktuře žadatelů o azyl viz graf 1; ke struktuře žadatelů podle pohlaví viz graf 2).

Tabulka 2 Počet žadatelů o mezinárodní ochranu EU28 (I.2015–XII.2015)

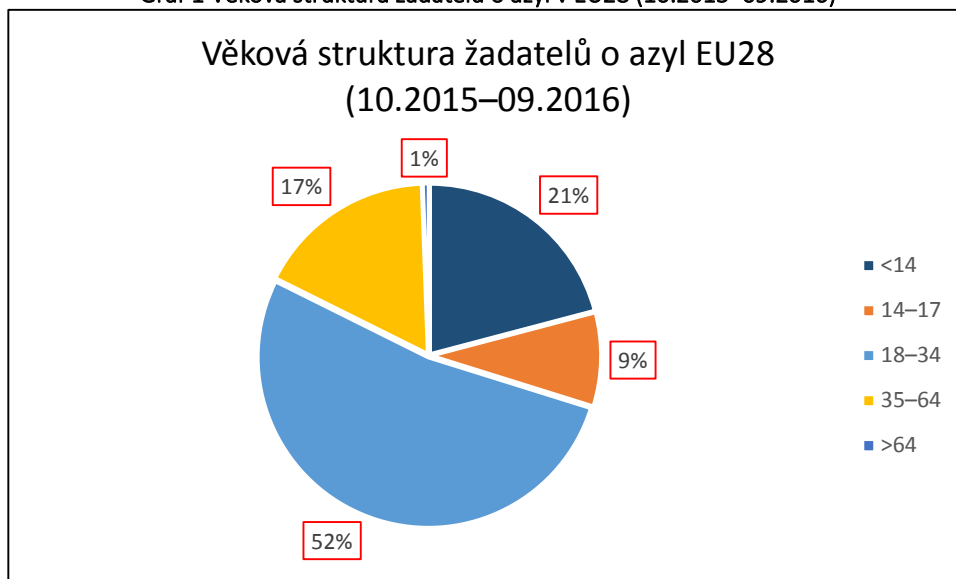
Země/měsíc	10.2015	11.2015	12.2015	01.2016	02.2016	03.2016	04.2016	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016	09.2016	Součet
EU28	171 895	158 665	108 770	94 010	106 745	98 570	102 830	97 300	117 705	114 330	117 920	76 320	1 365 060
Belgie	6 020	5 725	5 220	2 840	1 515	1 370	1 295	1 185	1 075	1 275	1 665	:	29 185
Bulharsko	3 545	2 415	1 695	1 965	1 195	1 040	1 105	1 115	1 425	1 545	2 775	:	19 820
Česká republika	130	135	140	110	180	130	150	95	105	110	:	:	1 285
Dánsko	3 635	5 030	2 670	1 650	910	470	405	370	470	400	295	:	16 305
Estonsko	20	10	10	0	5	5	5	35	5	10	:	:	105
Finsko	7 005	5 715	1 830	1 010	855	360	385	340	350	360	475	:	18 685
Francie	8 060	7 370	9 485	6 120	6 960	6 980	6 650	6 545	6 865	6 590	:	:	71 625
Chorvatsko	25	20	15	20	35	120	185	85	65	75	:	:	645
Irsko	265	290	210	215	195	140	155	140	155	165	:	:	1 930
Itálie	10 420	8 345	6 105	7 500	7 690	7 405	8 130	9 250	10 040	11 065	11 465	:	97 415
Kypr	240	260	205	225	240	200	185	180	165	:	:	:	1 900
Litva	35	25	30	10	10	25	10	15	45	40	65	:	310
Lotyšsko	70	10	5	10	15	10	40	5	45	25	:	:	235
Lucembursko	385	425	440	270	135	110	130	125	175	140	:	:	2 335
Maďarsko	615	325	230	435	2 175	4 575	5 810	4 750	4 745	1 865	1 400	:	26 925
Malta	235	195	160	110	140	180	115	130	175	155	:	:	1 595

³⁴ Eurostat: Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Monthly data (rounded) [aktualizováno 14. 10. 2016, cit. 15. 10. 2016], [ZDE](#).

Přehled aktualit v oblasti migrace za období od 1. 9. do 31. 10. 2016

Země/měsíc	10.2015	11.2015	12.2015	01.2016	02.2016	03.2016	04.2016	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016	09.2016	Součet
Německo	60 355	59 615	48 270	52 080	67 765	59 915	60 905	55 205	74 575	74 390	91 260	76 320	780 655
Nizozemsko	6 360	3 515	2 660	1 895	1 350	1 070	1 135	1 170	1 595	1 830	6 360	3 515	32 455
Polsko	1 430	1 270	1 145	615	890	1 120	1 265	1 495	1 595	1 120	870	:	12 815
Portugalsko	70	65	75	60	55	180	75	190	175	95	:	:	1 040
Rakousko	12 275	11 930	7 280	5 925	5 110	3 345	4 170	3 860	3 190	3 075	3 260	:	63 420
Rumunsko	90	85	65	40	90	100	85	50	80	115	:	:	800
Řecko	1 045	1 170	1 315	1 170	1 470	2 955	3 700	4 280	4 255	4 010	:	:	25 370
Slovensko	15	15	160	5	5	10	15	15	5	5	20	:	270
Slovinsko	25	45	35	15	270	205	30	55	35	40	120	:	875
Spojené království	5 220	3 475	3 395	3 705	3 295	3 150	3 550	3 255	3 110	2 905	:	:	35 060
Španělsko	1 490	1 765	1 230	1 105	935	890	1 165	1 325	1 510	1 025	:	:	12 440
Švédsko	39 055	36 585	13 830	4 155	2 720	2 235	2 040	2 055	2 100	2 145	2 410	:	109 330

Graf 1 Věková struktura žadatelů o azyl v EU28 (10.2015–09.2016)

Graf 2 Počet žadatelů o azyl v EU28 dle pohlaví žadatele (10.2015–09.2016)

